

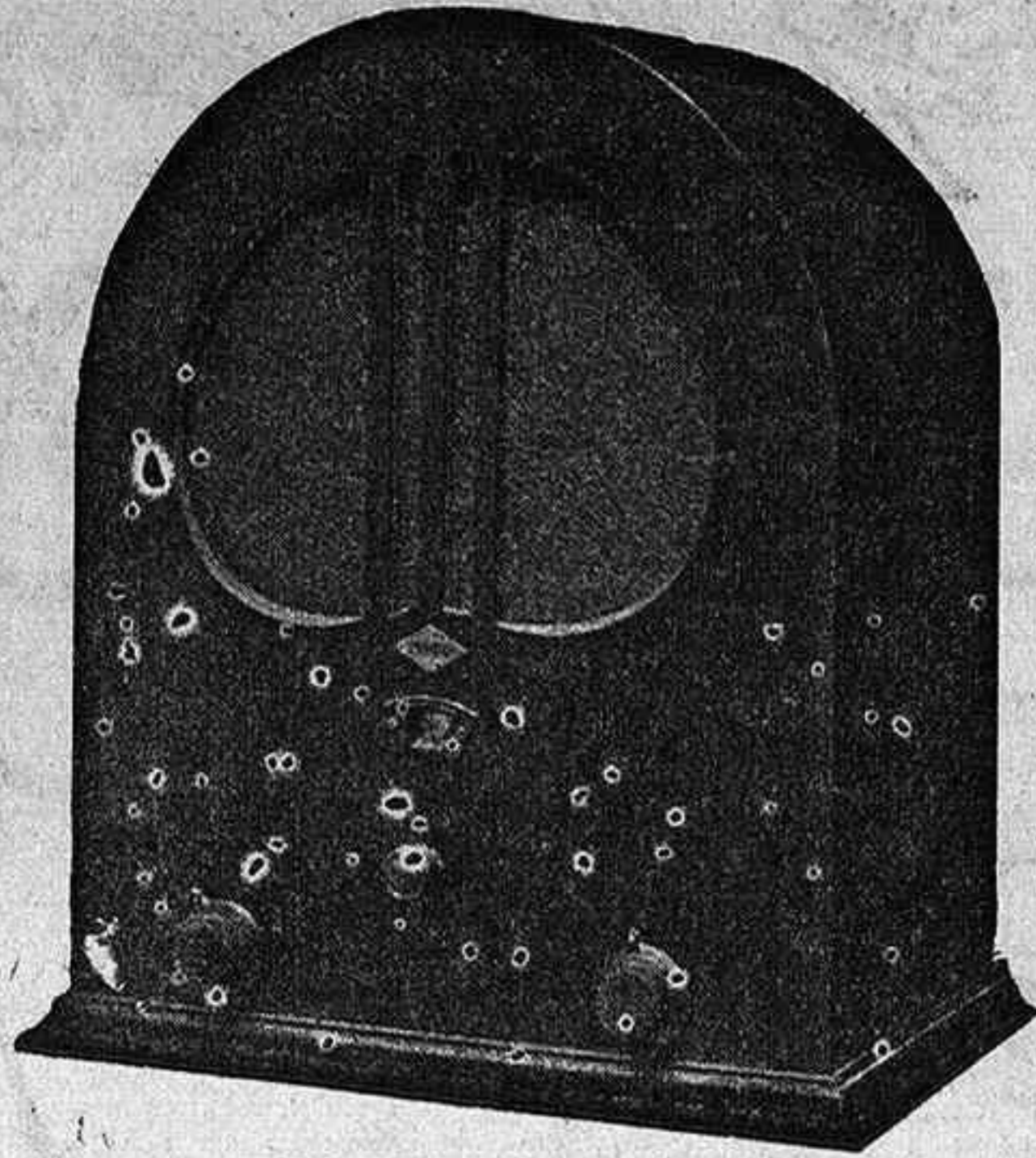

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sortir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els *Catxets del Doctor Solvré*. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

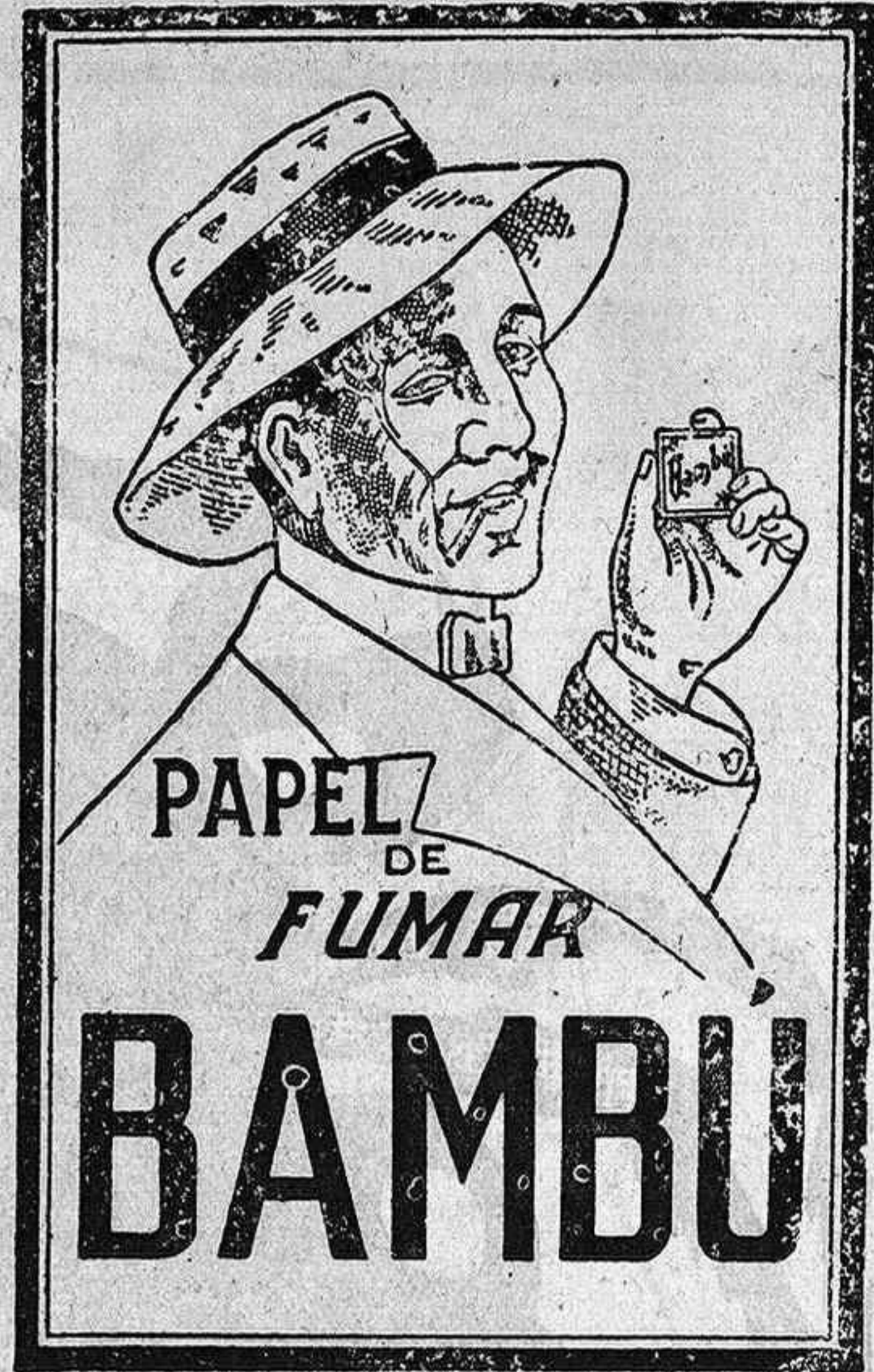
siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari...), *eccemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *articularia*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Pindoles depuratives del Dr. Solvré*, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Gragees potencials del Dr. Solvré*. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remitent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sòkatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortollament, tractament i guariment de les dites malalties.

PAPEL
DE
FUMAR

BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Els fets de la setmana

BARCELONA ha tornat a tenir una altra vaga general. Millor encara, diguem-ne caporal. I potser exagerem en la graduació. La gent no va respondre a l'alarma. I és que per a les vagues generals i espectaculars, cal abans la creació d'un estat ciutadà que respongui a la necessitat de la indisciplina social. Mentre aquest estat no hi és, mentre aquest estat no és efectiu, les vagues fracassen, perquè tothom se les mira estranyat. El poble ja no és una massa inconscient, amorfa. Avui el poble ja pensa pel seu compte.

Barcelona no ha tingut taxis durant una setmana. No ha tingut tramvies un dia. Se n'ha passat. Ara no ens fa por, perquè encara vivim amb l'empenta esquerrista del 14 d'Abril, però el dia que les dretes, pel fatal joc polític, tinguin una força ciutadana evident—i tal com van les coses, la poden tenir—, llavors veurem crear-se al nostre voltant unes forces socials, d'esperit sometenista que un cop finides les vagues, organitzin els lock-outs contra els taxis, contra els tramvies, etc.

* * *

—Les dretes no poden tornar mai més!

—Això s'ho pensa vostè. Però no visqui com els homes de la Dictadura, que es creien que per sempre més subsistiria el règim primoriverista. En política no s'ha de tenir el sentit absurd del jugador de bona fe, que perquè guanya una vegada, creu que guanyarà sempre.

* * *

Altres cop han atacat violentament En Francesc Macià. Sembla mentida! El 14 d'Abril, si algú hagués dit un mot contra Francesc Macià, hauria quedat convertit en cendra. Ara tothom s'hi atreveix. I no passa res. És una de les coses que ens estranya més.

* * *

Els jesuïtes han acabat la tasca. Per sempre? Qui sap! En aquestes lluites no es pot posar mai el mot definitiu. Ara se'n van. Però, qui no diu que tornin! És l'exemple republicà, la moralitat republicana, la lleialtat democràtica,

la que farà oblidar el record d'uns homes que ara aniran augmentant en crèdit dins de la classe mitja espanyola, a base d'aquesta frase: "Ensenyaven tan bé!"

* * *

Els fets de Súria, Figols, Cardona i Berga s'han acabat. Per ara. Estem convençuts del tot, que es tornaran a reproduir un dia o altre. Si no en forma d'aixecament "comunista-libertario", en forma de violències collectives. No volem fer de "cenizos", però n'estem convençuts. Mentre les lleis reguadores del treball no es compleixin...

* * *

Marcellí Domingo té sempre un mot important als llavis: "Cal fer arribar la República als pobles!"

Que hi arribi! Com més aviat, millor! Que hi arribi tot seguit! Perquè trobi les portes obertes de bat a bat.

* * *

Diumenge al matí. Sardanes. Trets. Morts i ferits. Això és un símptoma.

* * *

La indisciplina de Barcelona és un fet casolà. No ens ha d'estranyar gens ni mica. La vida de Barcelona ha estat sempre pertorbada per totes les lluites polítiques i socials del món. Però això no vol dir que el ritme progressiu es deturi. Potser és la inquietud eterna de la seva història, la que ha fet que la carcassa de la ciutat hagi crescut intensament.

* * *

Quins dies! Els rumors han abundat:

—En Martínez Anido serà ací el dia 25...

—Demà esclatarà el moviment subversiu subvencionat per Rússia...

—No tenim un moment de repòs...

—Sembla que el comte de Güell estava complicat en el moviment...

—Crec que el comte de Figols és qui ha organitzat la revolució...

Una mica de pausa. Una mica de seny.

* * *

Es evident que si els quatre homes que han capitanejat el fracassat moviment no haguessin trobat el terreny favorable a l'expandiment de les seves idees, aquest moviment no hauria tingut ressò.

* * *

No és pas amb armes que es desmenten les idees falses. És amb idees bones que es destrueixen les falses.

* * *

Però, amb tot i amb això, amics, voldríeu tornar a allò altre? A allò que us convertia en súbdits?

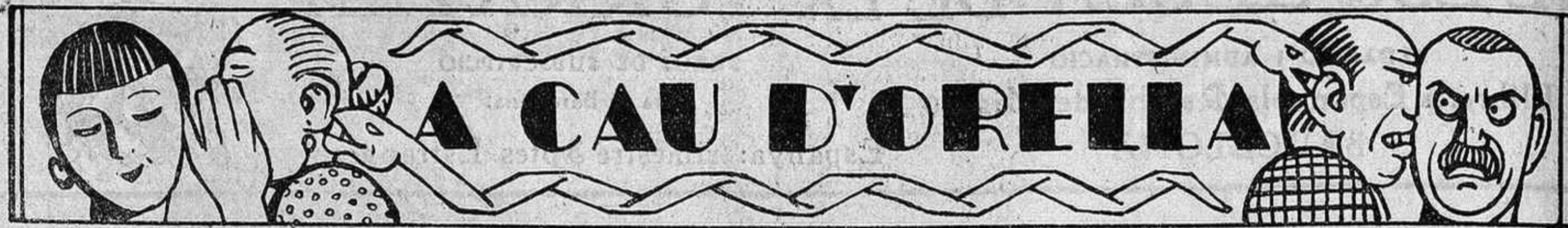
* * *

Doncs, penseu en què cal tenir un sentit disciplinat de la vida per a guanyar totes les lluites.

FRANCESC MADRID

Molt aviat
::: sortirà

L'ALMANAC de "L'Esquella de la Torratxa"

Explicació

La gent es preguntava ben inútilment quins eren els motius de l'intent de la darrera vaga general. Ningú no ho encertava. Finalment, algú donà una explicació que sembla satisfactòria:

—Es perquè aquells que tenen simpaties per les reivindicacions obreres les perdin.

Naturalment, som molt lluny d'ésser d'aquests. Però és una explicació que val la pena que els obrers catalans meditin...

La llei de la República

Alfons Roure és l'autor català més monàrquic. Comença per portar el nom del rei, i això vol dir que el monarquisme potser ja li ve de família. Després fixeu-vos amb els títols de les seves obres: "La perla de la Virreina", "La reina del mercat", "La reina ha rëlliscat"...
No res; caldrà aplicar-li la llei de la Defensa de la República—de la República de les lletres, si més no.

La concòrdia

Miss Catalunya ha estat elegida Miss Espanya...

Que en són de galans, els madrilenys!

No res; la concòrdia.

Esperit de sacrifici

Ja ho va dir el pare de la Miss agraciada—Mister Daniel:

—Representar Espanya és una cosa molt gran, molt gran...

Ens sembla, ens sembla que el mestre Daniel i la seva pubilla comencen ja de sacrificar-se...

L'enigma

—Hi ha moltes, moltíssimes dones — ha declarat en canvi Teresa Daniel amb exemplar modèstia — molt més belles i perfectes que jo."

Potser sí, potser no...

Nosaltres, sempre discrets, ens abstenim de donar la nostra opinió.

De primer, ens caldria veure-ho tot, tot... Perquè, és clar, no tot s'acaba en un nasset ben fet.

Compensació

Tanmateix, moltes coses s'endevinen, i miss Catalunya, mis Espanya és bonica, bonica de debò!

Ja convenia, ja convenia, una bella representant: el representant oficial d'Espanya — Miss Zulueta — és tan lleig...!

Esperit modern

Josep Santpere és un home il·lustrat, un home de gran cultura i esperit moderníssim. Ara ho ha demostrat a bastament amb l'estrena de *La reina ha rëlliscat*.

Parlant amb l'escenògraf Fontanals, abans de l'estrena, li deia:

—Es tracta d'una obra moderna, moderníssima... Per tant, necessito un decorat molt modern... Sobretot el del jardí: vull un jardí del més modern que corre... Faci-m'hi un *lago* i un *cisne*, sap?...

Nota de societat

El nostre estimat confrare *La Rambla* començarà a publicar, des de la setmana entrant, una pàgina femenina. La dirigirà, naturalment, el reputat jardiner de les dames i excellent escriptor Carles Soldevila.

Miss Hernández

Ens la descriu "Ahora"

"Rosita Hernández, rostro tranquilo, aire sereno de Atlántico en calma."

Ooooh, la miss!

Miss Catalunya

Els madrilenys, que tenen una gràcia innegable i que, com els deixebles de Gandhi, es fan ells mateixos la sal, anomenaven el germà Gassol "Miss" Catalunya o la Verge de l'Estatut. I'acudit els agradava — ja se sap que *se rien las tripas* —, però l'Estatut els sobrava.

De l'autèntica "Miss" Catalunya, la

senyoreta Daniel, que diu li plauen els toros i troba que l'Estatut és cosa d'homes, n'han fet "Miss" Espanya, així matant dos pardals amb un sol tret. Han practicat la concòrdia bo i donant per cancellada l'obsessió de l'Estatut.

Una crema agafada

Tan bon punt s'acosta la Candelera, els ous van abundosos, i les mestresses de casa s'apressen a fer crema. Aquest any, que tot és abrandat de febre política, la coalició monàrquico-anarquista volia començar la crema el dia 25 de gener; però tenint en compte que el dia 23 era la festa onomàstica de l'ex-rei, hom va voler anticipar l'obsequi en forma de vaga general. Sigui que els ous eren covarots o la llet aigualida, el cert és que la crema va agafar-se, tot just posada al foc.

Retirada de "passis"

Hom diu que, imitant els nostres empresaris de teatres la decisió de llurs col·legues de París, estan disposats a retirar els "passis" als crítics de la Premsa.

Es llàstima, perquè molt sovint els únics concurrents a certs teatres eren els posseïdors de "passis", els quals, després de passar una mala nit, havien d'acabar de perdre-la tot fent equilibris per tal de no provocar la ira d'empresaris, autors i artistes i no acabar d'escamar el possible espectador

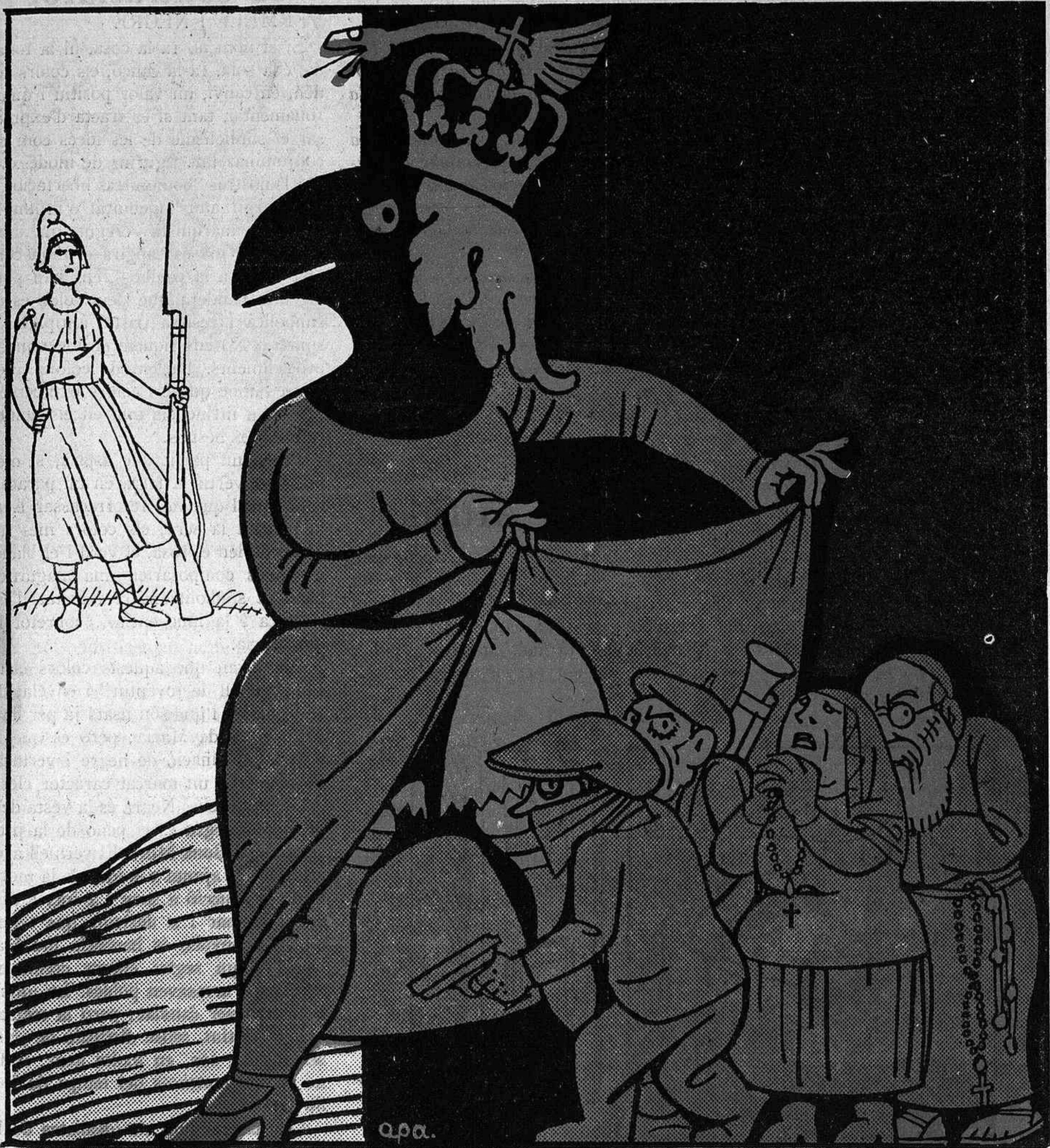
"Esa danza macabra!.."

Els comunistes agafen, ara, la tàctica de portar dones i criatures davant les manifestacions, per comprometre la força pública. Deu ésser pel respecte que d'aquesta manera han anat prenent per les dones i criatures, que quan tiren ells primer les escullen per víctimes, encara que no es tracti d'una manifestació de guàrdies, sinó d'unes simples ballades de sardanes. Devia ésser per això que abans de començar el tiroteig deien que les sardanes són una "danza macabra".

Els que no hagin fet les comandes de

L'ALMANAC de "L'Esquella de la Torratxa"

cal que s'afanyin

Chor de desemparats.—Pobres de nosaltres! Una vaga general tan magnífica com hem perdut!
La Lliga de desemparats.—No us preocupeu: hi ha més dies que llonganisses.

A la gàbia, no!

Davant la dolorosa, però necessària repressió, que el Govern de la República s'ha vist obligat a fer, aturant en sec les folles escomeses de l'extremisme anarquista, els senyors Canons i els sometenistes es fregaven les mans

de gust. La seva satisfacció ha durat només que el somni d'una nit de primavera, en veure que el Govern dissolia la Companyia de Jesús i es prepara a tallar les ventoses de les congregacions religioses.

Això ens recorda aquell conte d'un lloro que aplaudia amb grans "Bra-

vo!" i "Molt bé!" la facècia d'uns xicots que trencaven els vidres dels balcons propers a la gàbia del lloro. Els vaillets, que s'adonaren de les exclamacions del lloro, adreçaren les pedrades a aquest, el qual fou prou amantent a cridar, esgarriat: "A la gàbia, no! A la gàbia, no!"

UNA VAGUETA

Dissabte passat hi hagué vaga. Sí; ja sé que ho sabien. Però com era una vaga vergonyant, una vagueta, cal que us en parlem, perquè potser no us en havíeu adonat.

Altrament, això és fàcil: a Barcelona ja no ens ve d'una vaga; ja hi estem acostumats, a les vagues. I quan no n'hi ha, ens trobem malament, ens sembla que ens falta alguna cosa.

La del dissabte fou una vaga estranya, una vaga com a Barcelona no n'havíem vist cap, fins ara: Una vaga sense sang, sense aires de tragèdia. És veritat que no anaven els tramvies, que no anaven els taxis. Però fora d'això, no es coneixia en res que Barcelona estava en vaga.

Més aviat semblava un dia de mitja festa, un dia de Dijous Sant sense mantellines ni farigola a la porta de les esglésies: la gent passejava amb tota tranquil·litat, omplia els cafès i els cinemes.

Dissabte passat era el vint-i-tres de

gener. El vint-i-tres de gener era el sant d'aquell senyor tan amic de Catalunya que es digué Alfons XIII

Es una coincidència, tal vegada. Però una coincidència que fa gràcia, sobretot després d'haver fracassat la vaga.

I és, tal vegada, una coincidència — una coincidència que també fa gràcia — que els senyors Canons de l'ordre, el pau, pau i repau i la veneració a la corona i la sotana, s'alegressin de la vaga.

I és que, segons sembla, la vaga no venia de l'esquerra, sinó de la dreta; i per a celebrar el sant de l'ex-rei.

Però com la dreta no hi té pràctica, en això de les vagues, tampoc no ha tingut èxit.

VIRAI

Círcol Artístic

Per les noves que ens arriben, sembla que el Círcol està disposat a fer les coses en gran, i el ball del senyor Canons serà un èxit més; l'aspecte artístic es farà molt cuidat, i el públic tindrà ambient per a divertir-se de valent.

—Pobrets, només s'entretenen a fer vagues. Al meu temps, ja s'haurien fet molts llaços escorredors.

A contraclaror

VERMELL I NEGRE

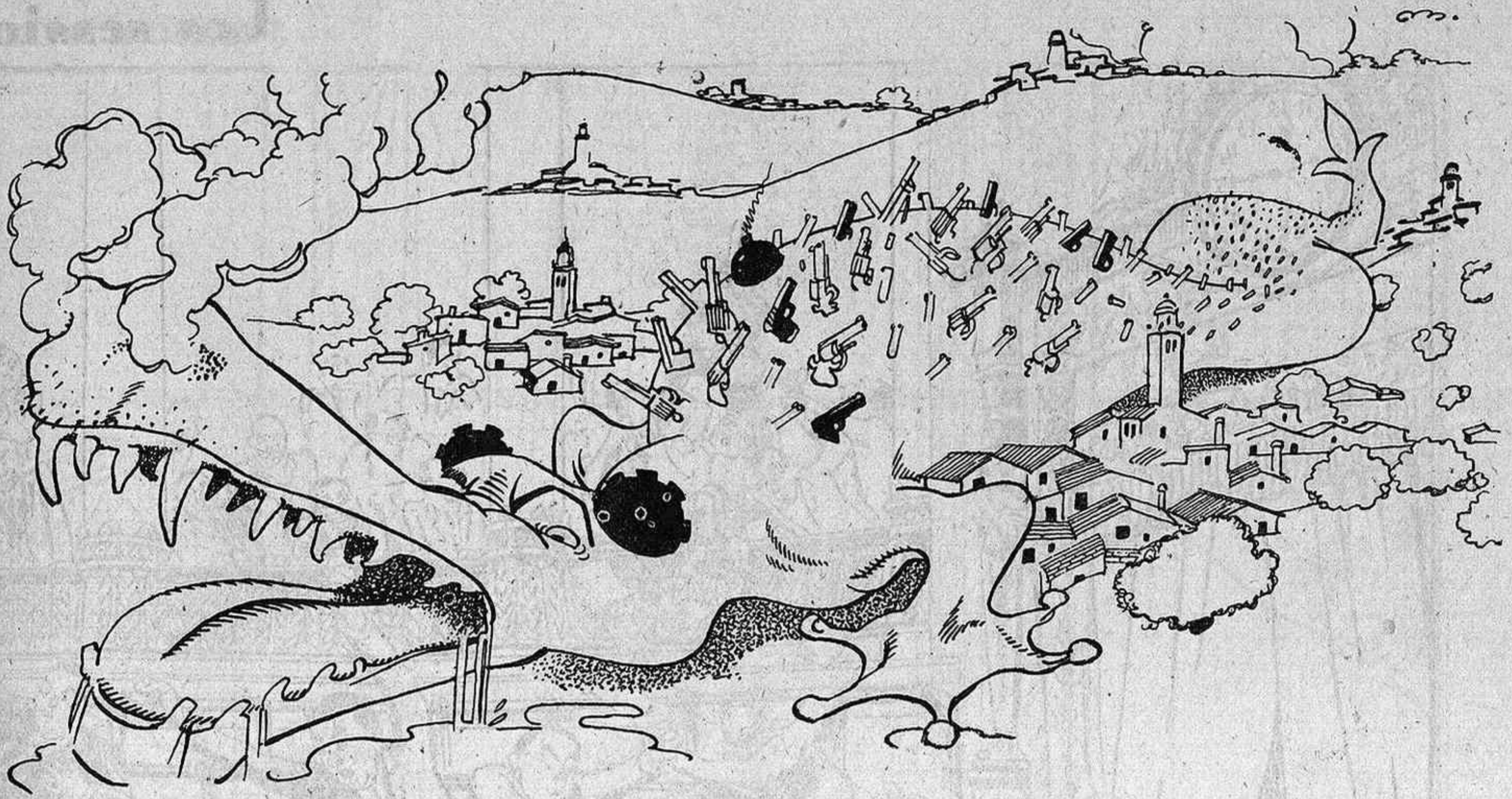
Si el nom no fa la cosa, ni la tonada, ella sola, fa la cançó, els colors tenen, en canvi, un valor positiu i quasi fonamental, tant si es tracta d'expressar el simbolisme de les idees com de conjuminar uns figurins de modes.

Els nostres "comunistas libertarios", en estargir amb ingenuïtat d'infant la ideologia anàrquista—creguts que amb un cop de mà es cagira el món com una truita a la paella—, ens han portat una bandera que deu voler ésser simbòlica i resulta trista, antipàtica i sinistra. No ens fiquem en idees ni en procediments. Parlem de colors, i és sabut també que els colors exerceixen una gran influència tant en els homes com en les bèsties.

Per a un partit que aspira, si més no, a convertir la terra en un paradís, com aquell que van fer fracassar Eva, la poma i la serp, els colors més indicats serien el rosa, el verd i el blanc, els quals composarien una magnífica bandera simbolitzant la felicitat, l'esperança i la innocència... sobretot la innocència.

Em diran que aquests colors clars fan "pomell de joventut" i envelat de festa major i que són usats ja per lluisos i filles de Maria; però és que la tènica combinació de negre i vermell, no té també un marcat caràcter clerical, d'inquisició? Negra és la vesta dels penitents, negre és el penó de la processó de la Bona Mort. El vermell afegit al negre ajunta a la idea de la mort, la de destrucció a sang i a foc. L'afició a cremar i a destruir que tenen molts espanyols, és herència indubtable dels qui segles enrera cremaven heretges i arrasaven pobles. La intenció pot haver canviat; però la mentalitat i l'instint, sense distinció de classes socials, són, en molta gent, si fa no fa, els mateixos del temps de Felip II.

Que em creguin els idealistes de la humanitat futura. Amb colors tan tristos a la bandera, no aniran enlloc. Amb aquests mirallets no caçaran aloses. Els pobles que aquests dies han vist onejar l'ensinya vermell i negre, hauran tingut una decepció i un temor. La bandera negra els haurà evocat records de pirates, de processó de cucurulles i de quan el posar bandera negra al balcó assenyalaria que hi havia un mort a la casa. La bandera vermella recorda també els domassos del mes del Sagrat Cor (aspecte clerical) i el drap que fa bellugar el torejador per atreure's el brau (cas de barbàrie).

El drac de la revolta

Comença amb bombes comunistes i acaba en flor de lis monàrquica

No ho heveu pensat bé. El poble no es pot entusiasmar amb aquests colors, com tampoc amb l'aire d'imposició, el to altaner i l'ús únic i imperatiu de la llengua castellana, actituds i maneres d'ésser que fan sospitar al poble que els redemptoristes d'ara són els mateixos furriels i recaptadors de contribucions d'abans que s'han disfressat de "comunistas libertarios".

Recordo que el dimoni dels "Pastorets" portava una capa negra i vermella que feia espaventar les criatures. Ara, això ens fa somriure. El pitjor que pot passar és que la gent perdi la por als fetitxes que serveixen d'espantall i que això esdevingui en perjudici de les idees d'emancipació i de llibertat que tots ens hem d'esforçar a enaltir i propagar amb consciència i amb serietat.

FRANCESC CURET

Maneres de veure les coses

Els *sin trabajo* es queixen que la gent que treballa es gastin els diners en ballarugues o com sigui; i s'hi fan a trets. Potser voldrien que en comptes de gastar-se'ls donant feina a músics, cambrers, cafeters, etc., els entressin, perquè l'exèrcit dels "sense feina" s'allargués indefinidament. O potser, ja que els *sin trabajo* van tan ben armats, es queixen que els obrers se'ls gastin, perquè es troben estafats a l'hora de l'atrancament.

Capricis i paradoxes

MISS ESPANYA

Davant d'aquesta Teresa Daniel que ha estat elegida per a representar la beutat espanyola, els parisencs restaran una mica desconcertats. Molts cronistes no sabran com parlar-ne ni què dir-ne. Hauran de desfer els tòpics que tenen sempre a punt per a parlar de la dona i de la bellesa espanyola. Car Teresa Daniel no té res del que fins avui era conceptuat com a castissament espanyol, concepció en la qual Catalunya—i amb Catalunya Mallorca i València—no havien influït. Aquesta concepció nascuda amb el romanticisme que posà de moda "Carmen" i altres heroïnes del mateix estil, volia que l'ideal de beutat espanyola fos prima, pàl·lida i nerviosa, amb una mica de febre i unes flames als ulls. Volia que fos la dona fatal o la dona mística, i que no suggerís sinó idees de voluptat, de sang i de sacrifici.

Teresa Daniel és el pol oposat de tot això. Respon a un ideal clàssic de bellesa. Fa pensar en una raça equilibrada i ben nodrida. La seva imatge encomana una sensació de serenitat i de força. Té la mirada tranquil·la i unes formes que suggereixen una futura maternitat fecunda i sanitària. Té alguna cosa de semític, és cert, però està evidentment emparentada amb les divinitats nascudes a les vores de la Mediterrània i amb els marbres d'al-

guns escultors catalans gens torturats, com els d'En Clarà.

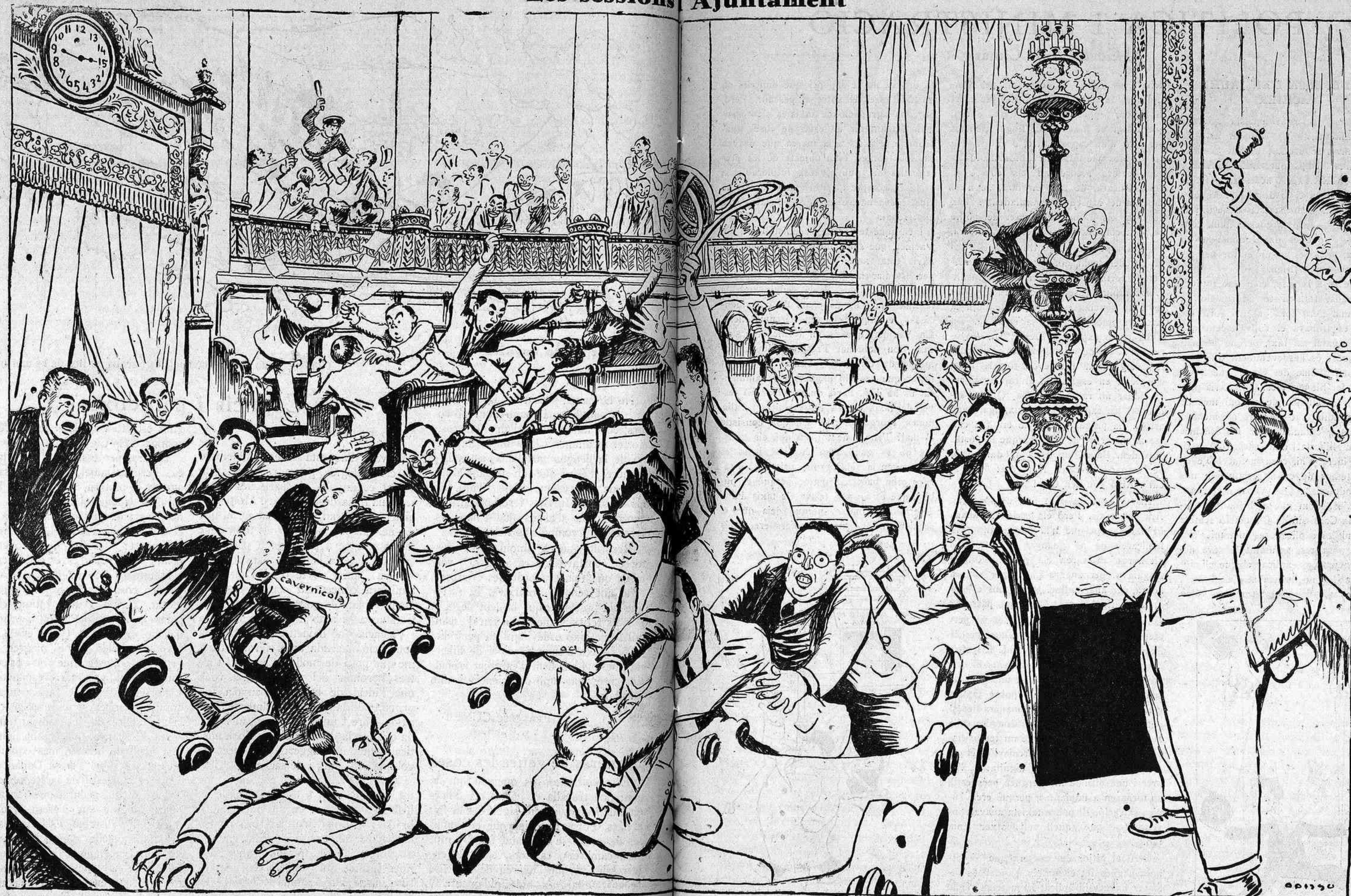
Encara, per ésser més poc flamenca, Teresa Daniel no sap dansar. Li agrada la pintura, la música, la literatura, el cinema. Unicament la dansa no li agrada. ¿Es que considera, com el català Feliu Elies, que la dansa no és un art? I és possible això en una beutat espanyola? S'ho podrà creure, sobretot, un cronista francès? Però hi ha una cosa que l'esbalairà amb més motiu. Teresa Daniel estima els esports i, especialment, la natació. La natació, enteneu?... Que n'és de lluny, això, d'aquelles gitanes magres, ennegrides i polloses que els francesos somnien per a les seves espanyolades.

Potser tot plegat farà pensar als cronistes parisencs més intel·ligents, que la República ha fet canviar tant les coses d'Espanya, que ens ha donat un nou ideal de bellesa, més equilibrat i més clàssic. Que Teresa Daniel representa el nou estil de la República.

Però quan quedaran més parats, és quan s'adonin que Teresa Daniel és intel·ligent i discreta. Ells, que estaven avesats a aquelles dansarines espanyoles, tan flamenques i gitanes, que ni saben firmar! Aleshores sí que creuran que la revolució ho ha capgirat tot i que d'aquella Espanya famèlica, miserable, ignorant, tradicionalista i monàrquica, ja no en queda res.

DOMÈNEC GUANSÉ

Les sessions 'Ajuntament

Molt tranquil·les, com poden sempre que hi intervé la Lliga

POLÍTICA I MINISTRACIÓ

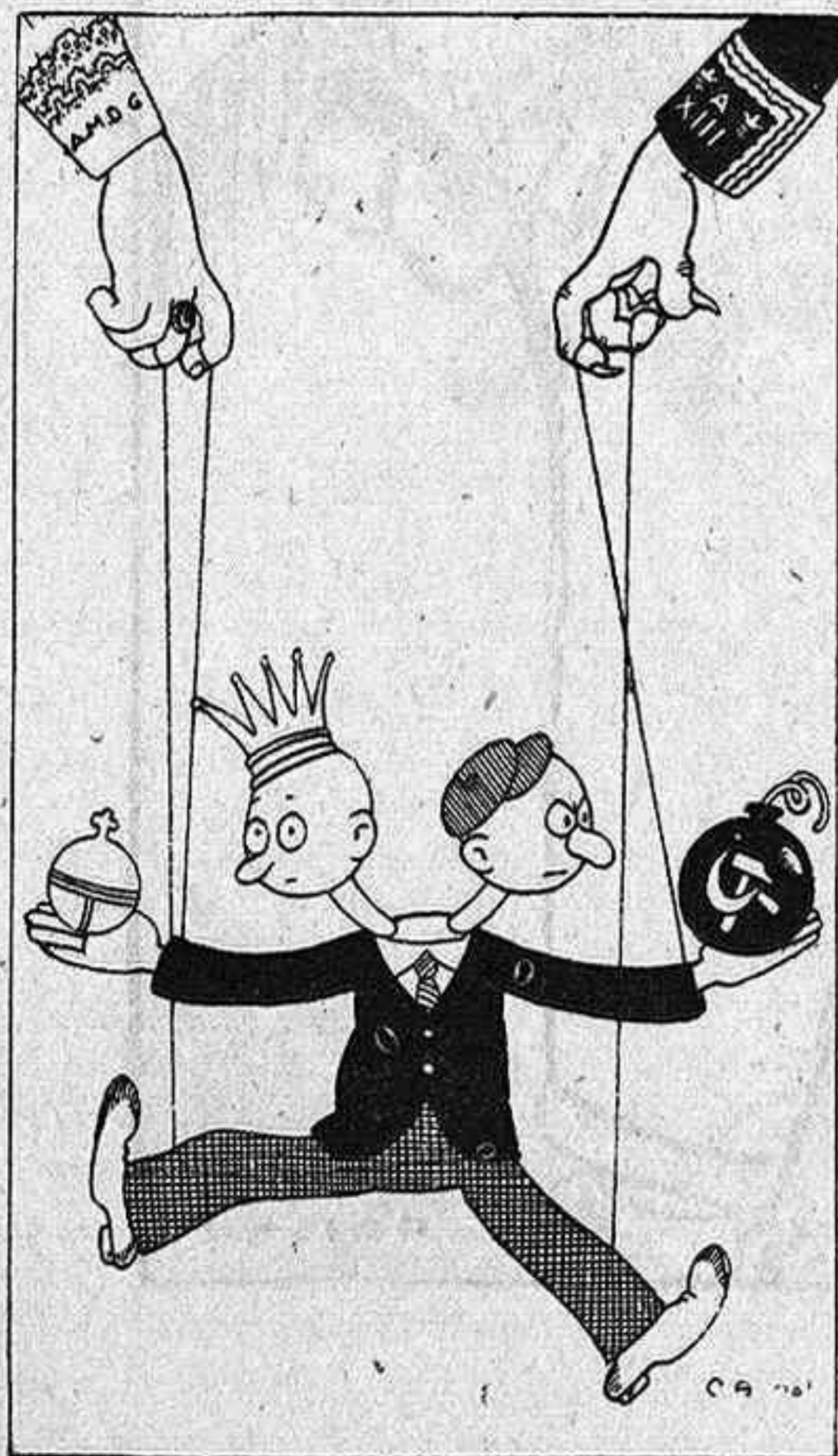
(El Govern de la Ciutat)

EN DEFENSA D'EN JAUME
VÀCHIER

Tan plena ha estat aquesta setmana d'esdeveniments, sense comptar els que puguin haver-se produït des de dimarts a divendres, temps que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA necessita per a la seva gestació en el si de les linyotípies i màquines; tan plena ha estat aquesta setmana, diem — grip, vagues, batalla consistorial —, que és difícil donar-ne un panorama, si no es té un editor per als volums que en sortirien.

Pel que fa a la grip, com que tothom l'ha passada, tothom té informació de primera mà. Però com que, en sortir de la grip, es trobava el convalescent que no podia agafar un taxi, perquè no n'hi havia, aquest és l'esdeveniment que més impressionà l'home del carrer que havia hagut de fer llit uns dies. Què havia passat? No res. Un simple episodi més de la guerra amb tant d'encert anomenada vachi-taxista, entaulada per En Vàchier contra la llibertat d'indústria del taxi, que, per lucrar-s'hi, cosa inconcebible en aquests temps de crisi, reclamaven uns quants industrials. Què volia, o què vol En Vàchier? Com que el brillant President de la Comissió de Circulació sembla que tingui les explicadores una mica rovellades, nosaltres, assumint la seva defensa, procurarem explicar el que ell, tot i explicant-ho, no ha acabat d'explicar.

Barcelona és una ciutat (quan es volen

La joguina d'aquests dies

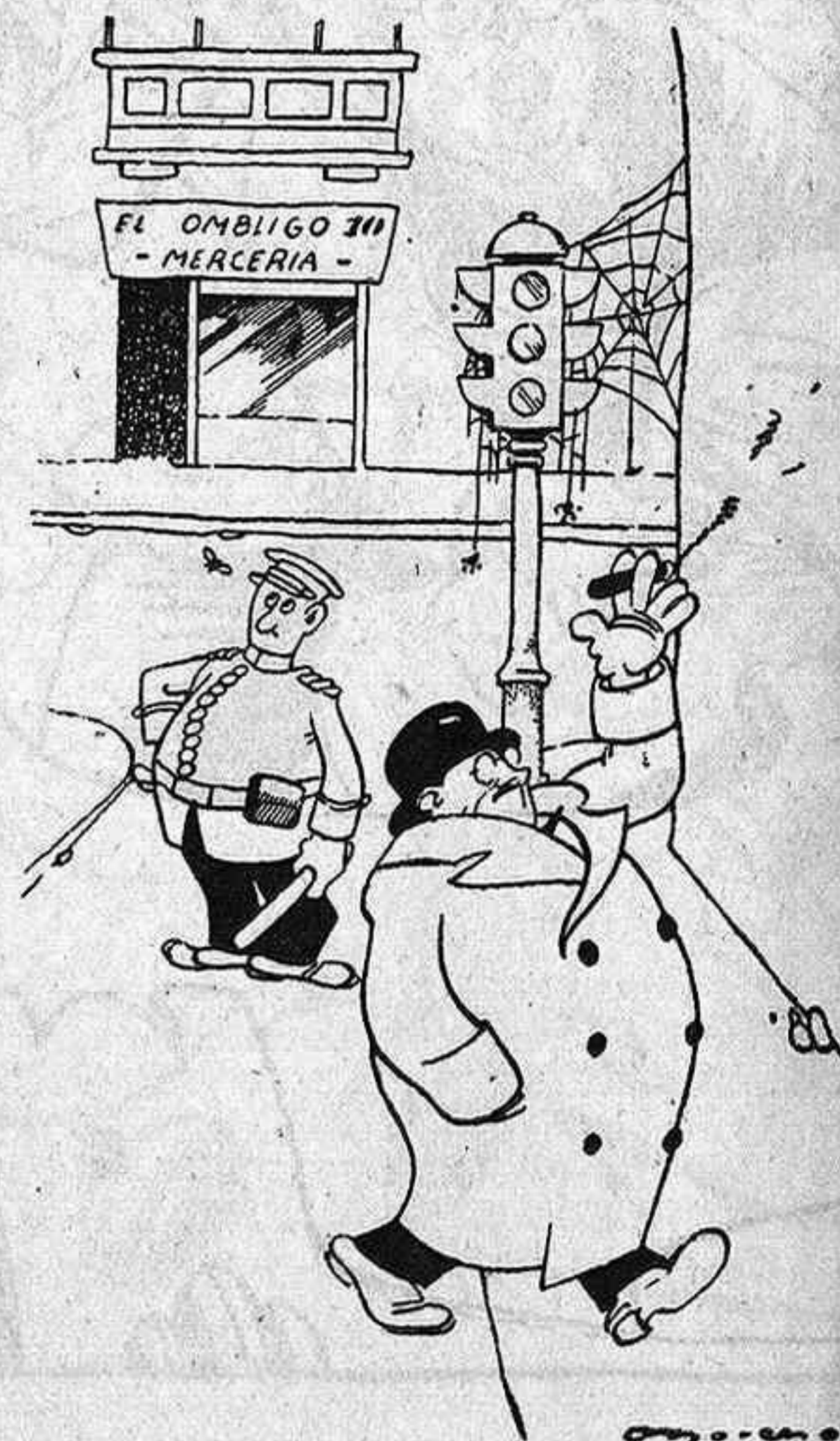
aclarir les coses, cal començar pel principi) que té massa extensió per recórrer-la a peu, i pocs tramvies. Calia, doncs, que a algú se li acudís de llogar vehicles per anar d'un cap a l'altre, o encara que no fos més que fins a la cantonada. Molts dels lectors recordaran els cotxes de punt. Encara, de tant en tant, se n'escapa un del Museu de la Ciutadella i l'han de caçar els llacers. El cotxer del cotxe de punt cobrava una pesseta per carrera, i si anava per hores, quatre pessetes l'hora. El client solia donar propina, i el cotxer li tornava, en canvi, algun insult. L'honorable classe dels cotxers de punt tenia un sistema especial per distingir la classe a què pertanyia la clientela. Un d'ells ja ho explicava. Deia: "Ui, senyores! N'hi ha de moltes menes. Ahir mateix vaig portar una devota tota la tarda, d'església en església, i al capdava! em va donar un ral de propina. Quines senyores! En canvi, avui mateix, agafé una artista (la paraula usada no era tan cuita) al carrer de la Unió perquè la portés a l'Edèn. Baixa, em dona un duro, vaig per tornar-li el canvi i em diu: "F... al cul". Això són senyores!"

Els cotxers de punt han desaparegut. Ara són taxis. Però els taxis que abans hi havia, com que n'hi havia tants, començaren de no guanyar-se la vida, i aleshores abaixaren els preus. Tothom n'agafava: per anar a plaça, per anar a l'obra, per anar enlloc. 30 cèntims el quilòmetre, afigureu-vos! Però, què passava? Que com més treballaven, més hi perdien, i com més hi perdien, vinga perdre l'humor i les ganes de treballar. El pobre taxista que agafava gaires clients el deixaven sense un clau i sense una gota de sang. Es per això que el pobre taxista començà de defensar-se de manera desesperada: el client era el seu enemic; calia atuir-lo. I les propines, que un temps havien desaparegut de la circulació perquè es deia que rebaixaven la dignitat de l'obra i una pila de monsergues per l'estil, es tornaren a implantar, perquè eren l'única salvació. El pobre taxista anava convençant-se que aquell vell cotxer tenia raó.

Però el pitjor del cas era que, si tothom hagués fet el mateix, si tots els taxistes haguessin aplicat la mateixa regla, el transeünt se n'hauria fet un càrrec, i en agafar un taxi ja hauria sabut el que li tocava: pagar i callar, i muts i a la gàbia, que si a bord del vaixell el capità

és un rei, no se sap per què dimonis no ho ha d'ésser el xofer al pescant. Però, no; una agrupació de taxistes s'entossuïen a mantenir un estat de coses anacrònic i, gràcies a la marca que usaven els seus cotxes, eren objecte de les preferències del públic, cosa intolerable si es té en compte que tothom té dret a la vida, independentment de l'educació que hagi rebut.

I en aquestes greus circumstàncies, En Vàchier, que sabia de què anava, perquè havia estat xofer de taxi dues vegades per estudiar la qüestió, coincidint ambdues vegades que havia renyit amb la família — la vida és plena de coincidències —, en aquestes greus circumstàncies En Vàchier, que és un tècnic com una casa, fou nomenat President de la Comissió de Circulació. Feina, no es pot negar que no n'hi hagués, En Samblancat us ho dirà. Però, quina feina? El servei de taxis estava desorganitzat; calia, doncs, reorganitzar-lo. En què consistia el mal? Primer de tot, en què els taxistes no es guanyaven la vida, i no es guanyaven la vida perquè, primer, les tarifes eren baixes, i segon, perquè el públic, que és un ase, triava els taxis d'una determinada marca, perquè deia que el servien millor, que els xofers eren més

El senyor Vàchier ha resolt el problema de la circulació

—Què se n'ha de fer, d'aquestes mercaderies?
—Embarcar-les sense pèrdua de temps!

ben educats, que se'n podien fiar més, etc., etc.; com es veu, un seguit de ximpleries. Mentrestant, el taxista, diríem, al natural, moria de gana. I això no es podia tolerar.

Animat, doncs, dels millors propòsits, En Vàchier va dir un dia: Fora classes! I va fer un reglament. Com que en aquest reglament es parlava d'una Confederació, va fer una confederació; com que aquesta confederació havia d'ésser d'entitats taxistes, va fer una entitat taxista i, atenció al cinema, recordant una marca que es diu "Artistes Associats", ell que sí, que la titula "Taxistes Associats".

El reglament, però, deia altres coses. Com que calia igualar en absolut tots els taxis perquè el públic repartís per un igual els seus favors i els taxistes també, ordenà que es pintessin els cotxes del bonic color únic, que, com ell no es cansa de repetir, és únic, tot i essent dos: groc i negre. Com que el groc havia d'ésser un groc especial, i el negre un negre especial, es posà d'acord, gràcies al seu fidel secretari, amb una casa de pintures que ho féu a la perfecció. Com que calia equipar els cotxes amb un "lliure" diürn, amb un "lliure" nocturn, amb unes plaques i amb unes calques, i tot havia d'ésser igual, quin mal hi havia en posar-se d'acord amb altres tantes cases proveïdores? Ben mirat, era l'única manera d'aconseguir una uniformitat absoluta.

Surten, però, els enemics — tota gran obra en té —, i comencen a dir que aquests accessoris valen tres, i els concessionaris,

els estanquers, diríem, en fan pagar sis. Evidentment que sí. On s'és vist que un article que s'estanca no s'encareixi? Es una cosa automàtica i que tots els economistes reporten.

I quan ja estava tot organitzat, quan equitativament els clients s'havien de repartir a ulls clucs, entre tots els industrials taxistes; quan la Comissió de Circulació podia, fins i tot, repartir els clients que demanaven un taxi per telèfon, ve aquesta Associació de Propietaris d'Autotaxis David i, invocant una ridícula llei de marques, vol sortir, intenta sortir, i surt gràcies a la col·laboració tenebrosa de notaris i jutges, per tornar a fer la competència als taxistes confederats amb la bella illusió d'un millor servei, com si el públic el que volgués fos un bon servei. Parlen de marques. Com si les marques no es respectessin; com si els Fords i els Chevrolets i els Rolls no portessin le marques respectives (cosa entre parèntesis evidentment injusta i que esperem que En Vàchier prohibirà un dia d'aquests).

I que no es digui que el President de la Comissió de Circulació no hagi esgotat tots els recursos i no hagi fet totes les gestions per arribar a una avenença amistosa; que no es digui que no ho ha fet; han estat els taxistes de la David que no han volgut fer el petit sacrifici que representava i que els hauria permès de lluir la marca si tan enamorats n'estan. Però han volgut guerra, i han tingut guerra. Han recorregut al jutge, sense

tenir en compte que la justícia és per perseguir els lladres, i el més extraordinari del cas és que la justícia els ha fet cas. Però, per què s'ha de ficar la justícia en els acords de l'Ajuntament i en la vida dels regidors? Evidentment, aquest ambient de llibertat que la revolució ha portat ha engallat una mica massa el poder judicial. Llibertat, sí; però Llibertat per fer el que a un li doni la gana. Es dirà que En Vàchier cohibeix la llibertat dels taxistes. I cal! Perquè es vegi que això no és cert, i que ell comprèn perfectament que no es pot matar tot el que és gras, només cal veure que el reglament de circulació prohibeix que els taxistes acceptin propines, sota pena de multa. I jo voldria saber quin serà el ciutadà que s'atrevirà a no donar-ne.

Però aquesta situació no podia durar, i com que no podia durar, En Vàchier, després de sis dies de vaga taxista que li permeteren descansar i a l'Alcalde de comminar el setè als taxistes perquè reprenguessin el treball per donar ocasió al Governador per dir que si no el reprelien, ell requisaria els taxis, la cosa s'ha solucionat després de la batalla setmanal de l'Ajuntament anul·lant totes les llicències i tornant a començar. Que en definitiva sembla que el que succeirà serà això: tornar a començar, fins que el jutge s'extralimiti i tanqui el defensor de la classe taxista.

CAMPANETA

FITXES

"UNA MENA D'AMOR". Dos crítics dialoguen. Tema del diàleg? L'obra de J. A. Jordana: "Una Mena d'Amor".

Ara parla el crític erudit: Damunt d'"Una Mena d'Amor" hi plana la influència de D. A. Lawrence. ¿Qui ha enfondit més que aquest autor anglès en les reaccions de l'amor físic?, ¿Qui més que ell: —no ha volgut fer cas d'aquestes convencions — paraules de J. A. Jordana en l'autocrítica de la seva obra—, que obeeixen encara a la idea que "acte sexual és pecat? En "Una Mena d'Amor" s'hi sent la ferum de sexe que se sent en: "L'Amant de Lady Chatterley"

El crític modest no gosa precisar la seva opinió. Pesen tant les cites d'autors anglesos — i en parlar d'En Jordana han d'ésser anglesos—que pot fer un crític erudit! El crític modest balbujeja. Jo trobava en "Una Mena d'Amor" una obra ben catalana i ben de joventut. Sobre tot de joventut. Un anàlisi post-passió barrejat amb records que es fan tornar a la boca perquè encara es troben saborosos. També hi trobava agudes observacions de bon novel·lista. Els remordiments

primers del nebot. La figura de l'oncle. La reacció del nebot, després, i l'autopistificació que es fa del seu furt de les cinc mil pessetes.

Les apreciacions del crític modest fan pontificar altra vegada al crític erudit. Ara surten els noms de Joyce, de Huxley. I oïm parlar de la reacció anti-burguesa anglesa. I de... I de...

Som al cafè i prenem modestament un vas de llet freda. Entre opinió i opinió, creiem arribat el moment de disbauxarnos, com es disbauxen els crítics. Al nostre ascètic berenar hi afegirem un parell de "croissants".

ESCENA DE PORT. Una dona vella. Parla, a mitges, set o vuit idiomes, instruments de treball, i port avall i port amunt, s'ofereix als mariners que desembarquen, caçadors tots ells d'arribades alegres.

Avui s'ha apropiat a uns mariners adolescents d'un vaixell danès, tot just arribat. Inicial moment de rebuig. ¿D'on ha sortit, aquella vella? Qui ho sap! Ho han preguntat tants d'altres! Però hi ha,

per part dels mariners, un apropament sobtat i una gran alegria en oir que ella els parla en llengua materna. Als ulls dels arribats la dona s'ha després de la meitat dels anys. Pot servir ja per companya. Aniran junts pels carrers que voregen el port. Estacions en cada taverna. Caçalla. Rom. Cervesa. La dona vella va prenent sexe. Ja és femella. Ho diuen les estretes efusives dels mariners adolescents. Més rom. Més cervesa. Més caçalla. I alta nit. Es l'hora — i ella ho sap prou—de la seva metamorfosi total. En alta nit, i ben beguts els que l'acompanyen, la senten cobejable, i moltes vegades els raors han sortit per a guanyar-la a sang i a mort.

Els mariners adolescents d'un vaixell danès han fet, avui, el pacte de partir-se-la germanívofment. El que la perdés, no arribaria a trobar-ne enlloc una altra de més bella! I més de casa!

Abraçats a la dona, els veiem partir per a no reveure'ls. Vers on? Vers un llit mercenari? Es massa, la dona, per a partir-se-la així! Marxen gairebé — pesats com van —, sense sentir que petgen terra.

Ens sembla que els mena la il·lusió d'ancorar en el retall més lluminós de la matinada ciutadana, que ja apunta.

EN UN RESTAURANT. En una taula de rera nostre espetega una apassionada conversa. Sonen noms: Borràs. Morano, Thuillier. Podem jurar que els que parlen són vells.

Girem el cap. Efectivament. Es tracta d'homes que passen dels cinquanta.

Si haguessin estat joves, haurien parlat de Maurín, de l'Aguadé, de Marx — un Marx llunyà i ple de vaguetats — del Senyor Ventosa, d'En Casanoves, del comunisme... o de l'Uzcudun; d'En Gironés; del ball brunzent d'un gloriós hallari de foxs; dels tangos de Gardel; de la darrera pel·lícula d'un tal Mogica; o de la puntuació dels equips de futbol en el campionat de Lliga.

UN NOM A CAU D'ORELLA. Es un nom per a pocs, un nom de poeta: Domènec Perramon.

Domènec Perramon vibra en lirismes actualíssims. Present en la seva poesia, fa cruixir les imatges com qui passa corrent entre arbres i marca el pas amb un esqueixar de branques. Contempla? No! Viu!

Coneixem el poeta Sagitari — poeta d'abans —, que galopava per a fer caure estels i omplir amb ells l'aigua del llac. En l'hora de repòs, descavalcat, podia estendre's damunt de l'aigua estelada com damunt d'una pell de tigre. Perramon — Sagitari d'ara — galoparà per a penjar

El que treu el cap

—Apreta, "mano", que ara va bé!

en el firmament un estel fet amb la llum d'una nostra llar humil. I...

Però, a què ve parlar de poesia i d'una cosa tan arreconada i tan inactual com un poeta?

Demanem perdó! Ho hem fet per a uns pocs, en veu baixa, i dient un nom a cau d'orella.

RAMON VINYES

ROMEÀ

Flors i Papallones de Lambert Escaler.

Una primeríssima figura del Romea donava aquest consell a un autor que anà a portar-li un drama dels dits literaris: "Escriuiu-me una obra amb tots els acudits de l'Alady, i us l'estrenaré amb gust. Així es fan les úniques obres d'èxit".

"Flors i Papallones" és una obra feta amb la recepta d'èxit segur que dona als autors primerencs la primeríssima figura del Romea.

Portat l'autor del gran èxit actual pels fàcils camins del fer riure dient estirabots i jugant amb frases, la seva obra fa la competència al gènere "aladynesc". I la gent que va a Romea, riu. I la que l'empresa crida amb grans reclams, la crida amb l'esquer de fer-la riure. I àdhuc bona part dels crítics barcelonins — aquests crítics que quan es tracta d'una obra de to ho regategen tot—han rigut, si hem de creure ço que ens han dit en els seus diaris.

Argument de "Flors i Papallones"? No cap! Gent que es vol casar i l'un corre darrera, l'altre. L'argument no té importància en aquestes obres semblants. La importància la tenen els acudits i les situacions que els faciliten.

Acudits de "Flors i Papallones"? Ahí hi som! N'hi ha de tres menes. Els provinents de la burreria de's que intervenen en l'obra. Els que hi són entatxonats per farciment i preparació. Els que resulten d'un joc de paraules.

Els primers, els de burreria—que fan riure molt—, són d'aquest to. En lloc de dir gravats, es diu "garbats"; antic, "intic"; museu, "museio"; magatzem, "matzaguem"; epitafi, "pitafi"; croquis, "cricos"; aficionat, "afacionat"; cocodrill, "recocodrillus". "Menefici de còmics de traïatro". "Encerata d'olore d'una dona prima del Liceiu". Un diu "quelcom" i un altre entén "colcrem". "Fosfato de cardinale". D'un rellotge de "pulsera" se'n diu un rellotge de "polseguera". Passem per alt tota una gran collecció d'equívocs i estirabots posats en boca d'un jardiner

que diu les flors amb noms bàrbarament científics: "Xeringa vulgaris". "Evoni-mus... oviscum", "Xerrantemus". nom que serveix per a renyar, car es pot dir "al primer que xerrantemus, l'agafantem". D'una manicura en diuen "maquinura", etc. Una meravella d'enginy i d'autèntics acudits d'èxit, per a anafabets.

Els segons acudits, els de l'entatxonat, són d'aquest to: Ve un Fotògraf i explica l'argument d'una opereta que escriu. El Fotògraf, en l'obra, no té altra feina que la de fer riure explicant l'argument de la seva opereta: "A l'Infern faran una festa major i guarniran els carrers amb serrells de paper que no es cremaran, perquè, així com ací en la terra, i en les festes majors, encenen focs, a l'Infern els apaguen". Un altre acudit infernal. És una gràcia de circumvallació, o millor un "xisto", com diu l'autor. Banveta vol temptar els Sants que no ha pogut mai fer caure. Dona una malèta a l'Esperit del Mal i li diu: "Ronda a Sant Pere. Ronda a Sant Antoni". I queda fet l'estirabot de circumvallació. Com que n'hi ha prou, passem als altres.

Els tercers acudits són fets de jocs de paraules. Un poeta horticultor, el galan gove de l'obra, que sembla escrit adés per al lluïment de Pius Daví, malgrat aquest no l'encarni, fa uns versos sense voler dir a qui els adreça: "La pau la tinc a mitges". El que escolta els versos del poeta, endevina a qui van: "La Paula i les mitges". Altre acudit: Diu un — es tracta, en el cas present, d'un personatge amb intel·ligència —: "Cregui que me'n congratulo". L'interlocutor burro respon: "Jo també me'n grato, me'n congre. Vaja! Això que ha dit vostè!"

Podríem multiplicar fins a l'infinit les cites enginyoses d'aquesta obra que obliga una empresa a cridar al Romea tota la Barcelona que vulgui riure. "El triomf de la rialla. L'obra que acaba els mals de cap". N'hi ha prou amb els estirabots reproduïts.

Ves amb què es pot riure i acabar els mals de cap a Barcelona, diem nosaltres!!

WORK

ES DIU...

Que "Flors i papallones", d'En Lambert Escaler, és un èxit al Romea.

L'Escaler és un autor que no presumeix ni té capelletes ni rebenta els altres, però ho fa molt rebé.

* * *

Que l'ex-companyia de teatre català de "Novedades" ha acabat la "temporada oficial" del Talia.

En Canals no deixa de dir que ell comptava que durarien un parell de dies més.

* * *

Que el "Paganini" està fent aigües i comencen a afluir artistes de conjunt.

Era de suposar. "Paganini" és un èxit de clac i solts de "comptaduria".

* * *

Que ahir s'estrenava la pel·lícula, dic!, el "vodevil sonor" *La reina ha relliscat*, al teatre Espanyol.

Desitgem que la "relliscada" no sigui fatal per a l'empresa.

* * *

Que al "Cómico" ha debutat el ballari Harry Wills, ja conegut del públic de Barcelona.

Harry Wills es conserva, com sempre, un gran artista, capaç de ballar dalt d'un punxó.

* * *

Que la companyia de l'actor Caralt no va al Talia.

I és clar que no!

BRİK

L'Esquella i la "botifarra negra" de Vic

Diumenge passat, a les esglésies de Vic, es va predicar des de la trona que no compressin L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

En sortir de les esglésies, tothom la demanava als venedors, i s'esgotà ràpidament.

Aquests capellans, o, més ben dit, aquests "botifarres negres" ens tenen posat el dit a l'ull.

Tan bons minyons que som!

Dir les veritats, desemmascarar els dolents, els fa por.

Adhuc fan la guerra als pobres venedors de L'ESQUELLA, que ho fan per guanyar-se honradament la vida, i això és una injustícia que es fa a aquests obrers dignes.

Si Jesús tornés a la terra, amb tota seguretat treuria de nou aquests miserables mercaders del temple.

Telegrafien de la capital d'Alemanya que Berlín perd habitants.

Hauran de pregar a Sant Antoni a veure si els poden trobar.

L'Ajuntament del Ferrol ha acordat, per majoria absoluta, retirar de la via pública les imatges i símbols confessionals, i imposar un tribut a les esglésies que repiquin les campanes fora de les hores que es designin per a tocar-les.

Molt bé, molt bé, pels regidors del Ferrol: així es governa en república.

I el nostre batlle, i els nostres regidors, què? Sense saber-ne res, de tot això!

Sense assabentar-se'n: fent l'orni i cobrant la nòmina...

Diuen de Granollers que els torristes s'han fet radicals-socialistes.

Sí, és clar; ve Carnaval i es disfressen..

El senyor Pellicena i Macatxo ha dit, a l'Ajuntament, que la Lliga va actuar contra Martínez Anido.

Se'n senten de fresques!

Qui no recorda, encara, que els regionalistes van votar a favor del nomenament de fill adoptiu de Barcelona del famós General?

Qui ignora, avui dia, que els burgesos de la Lliga — amb Cambó davant — foren els promotors de la Llei de fugues?

Ningú, ningú no ho ignora, llevat del senyor Pellicena i Macatxo...

✱

En Ramon Franco ha fundat un nou partit.

Ja sabem el que en diran a Madrid.

"Que tiene mala pata."

✱

S'ha acabat la vaga de taxis.

A l'Ajuntament sentirem a dir, durant l'atur del servei d'autos, que la vaga era parcial.

En efecte: parcial... a favor d'En Vachier.

✱

Un dels agitadors més significats de la Imp. "L'Esquella". -- Om, 8, Barcelona

regió de Manresa es deia Bueno.

"Malo"!

✱

Pocs dies abans de proclamar-se la República, En Cambó inventà l'anarquista de Terrassa.

Aquests dies l'hem vist aparèixer. No a Terrassa, sinó a Sallent. L'anarquista de Sallent, germà menor del terrassenc, fill espiritual del senyor Cambó, no era un producte de la República, sinó de l'excitació de les dretes monàrquiques contra la República.

Els reaccionaris han cregut, en el seu engegament, que la seva campanya de difamació i desprestigi contra la República i els seus homes portaria les masses obreres cap a la dreta i cap a la monarquia.

I, com és natural, els ha portat cap a l'extrema esquerra i cap al Soviet.

Que els aspirants a restauradors amb ànimes de Trepoff no oblidin la lliçó de Rússia!

HERNIATS (Trencats)

Tingueu sempre present que els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnies són els de la **Casa Torrent**, sense traves ni elàstics engorrosos de cap mena; no molesten ni fan embalum i s'emmotllen com uns guants. Homes, dones i nens, han d'usar-ne. En bé de la vostra salut no heu de comprar mals braguers ni embenats de cap mena sense abans visitar aquesta casa: **13, Carrer de la Unió, 13, Casa Torrent, BARCELONA.**

MOLTA CURA A NO EQUIVOCAR-VOS DE CASA

CARTELERERA

TEATRE CATALA ROMEA

COMPANIA VILA-DAVI

Avui, divendres, nit, a un quart d'onze: l'obra còmica de Lambert Escaler,

FLORS I PAPALLONES

Es despatxa a Comptaduria i als Centres de Localitats

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil i espectacles moderns de JOSEP SANTPERE

Avui, divendres, nit: representació del vodevil sonor

LA REINA HA REL·LISCAT

Llibre d'ALFONS ROURE

Música de J. M. TORRENTS

Presentació de l'eminent tenor MATEU P. GUITART

TEATRE VICTORIA

GRAN COMPANIA TITULAR

Avui, divendres, nit, i totes les nits, l'èxit de l'any,

SI VAS A CALATAYUD

Protagonista: ROGELI BALDRICH

Despatx a la guixeta del Teatre i Centres de Localitats

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret de 1 a 4 matí

ORQUESTRINA REMEN WARTY i P. GALLO

TEATRE COMIC

GRAN COMPANIA DE REVISTES

Avui, divendres, nit, i totes les nits:

LAS LEANDRAS

amb

HARRY WILLS

El teatre és dotat de calefacció central

FEROTYL
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
 (MANCA DE VIGOR SEXUAL)

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
 (MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyacuació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt eficàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'acivitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersicials. Producte plu-riglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dufrem
 Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telefon 18631
 Preu: 21'75 ptes.

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
 Pau Casals, Sagi-Barba,
 etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
 discos

**La voz
 de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ
 Rambla del Mig, número 20 BARCELONA Telèfon número 18692

ESTÀ A PUNT DE SORTIR

L'ALMANAC

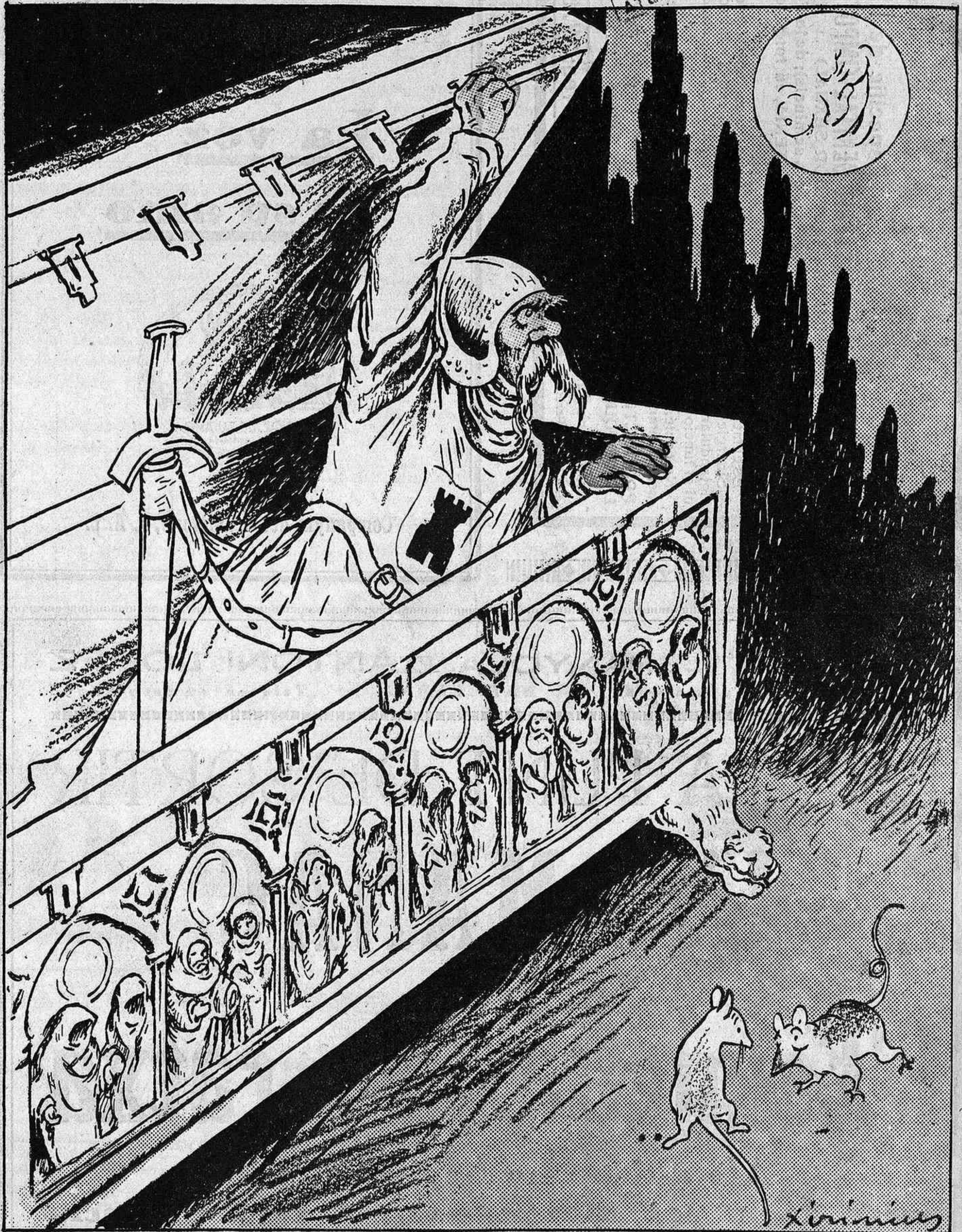
DE

L'Esquella de la Torratxa

**Als qui no ho hagin fet, se'ls
 prega facin les comandes amb tota urgència**

NOTA. Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEU BARCELONÉS

La facècia de Burgos contra l'Estatut

El Cid.—Tornem-nos-en al llit, que això és la lluna!